Cwis diogelwch ar-lein

1. Rwyt ti'n derbyn cais ffrind gan rywun nad wyt ti'n ei adnabod. Wyt ti'n ei dderbyn?

- A) Nac wyt, rwyt ti'n gwrthod y cais ac yn eu blocio. Os yw derbyn y cais wedi gwneud i ti deimlo'n anghyfforddus neu'n bryderus, rho wybod i riant / gwarcheidwad / athro.
- B) Wyt, rwyt ti'n ei dderbyn ac yna anfon neges atynt yn gofyn pwy ydynt.
- C) Rwyt ti'n gofyn i dy ffrindiau ffeindio allan a oes unrhyw un yn eu hadnabod a ddim ond yn derbyn y cais os hynny.

2. Rwyt am bostio fideo i TikTok, ond rwyt ti'n gwisgo dy wisg ysgol yn y fideo. A ydi hynny'n bwysig?

- A) Na, ddim o gwbl, mae pawb yn gwybod pa ysgol rwyt ti'n mynd iddi beth bynnag ac mae'r rhan fwyaf o dy ddilynwyr yn dy adnabod di'n bersonol.
- B) Mae'n debyg y byddai'r fideo'n well heb y wisg ysgol, ond dwyt ti ddim am fynd i'r drafferth o'i hailffilmio ac felly'n ei phostio beth bynnag.
- C) Ydi, mae'n bwysig oherwydd bod dy wisg ysgol yn cynnwys enw'r ysgol arni. Mae hon yn wybodaeth bersonol a allai rhywun ei defnyddio i dy ffeindio di, felly ddylet ti ddim postio'r fideo ar-lein.

3. Mae dy ffrind bob amser yn rhannu pob lleoliad mae hi'n ymweld ag ef ar-lein, ac yn dy dagio yn y postiad hefyd. A ddylet ti ofyn iddi roi'r gorau iddi?

- A) Dylet, siarada â dy ffrind a gofyna iddi hi beidio â dy gofrestru di oherwydd nad wyt ti bob amser am rannu manylion dy leoliad. Trafoda gyda hi pam nad yw hi bob amser yn syniad da rhannu eich lleoliad ar-lein pan nad wyt ti'n siŵr pwy fydd yn gallu ei weld.
- B) Na, dim ond cael cystadleuaeth i weld pwy all dagio pwy gyflymaf y tro nesaf!
- C) Fe hoffet ti, ond rwyt ti'n gwybod y byddan nhw'n dweud dy fod ti'n bod yn wirion drwy beidio â bod eisiau cael dy dagio.

4. Rwyt ti'n cael e-bost o'r ap rwyt ti'n ei ddefnyddio drwy'r amser yn gofyn am dy gyfrinair i drwsio problem gyda dy gyfrif. Beth wyt ti'n ei wneud?

- A) Ateb yn syth gyda dy gyfrinair, fel bod yr ap yn parhau i weithio.
- B) Peidio â chlicio ar unrhyw ddolenni yn yr e-bost, ond mynd i'r ap ei hun ac edrych am unrhyw negeseuon dilys. Mae'n syniad da newid dy gyfrinair yr un pryd.
- C) Ateb gan ofyn am gadarnhad bod yr e-bost yn ddilys a ddim yn sgam cyn anfon dy gyfrinair.

5. Mewn sgwrs gêm, mae rhywun nad wyt ti'n ei adnabod yn anfon dolen atat. Beth wyt ti'n ei wneud?

- A) Peidio â chlicio ar unrhyw ddolenni. Mi elli di riportio'r neges neu ei dileu ar unwaith.
- B) Mae'r enw'n edrych yn gyfarwydd, felly rwyt ti'n clicio'r ddolen i weld a yw'n unrhyw beth diddorol.
- C) Anfon ef ymlaen at dy ffrind i weld beth maen nhw'n ei feddwl.

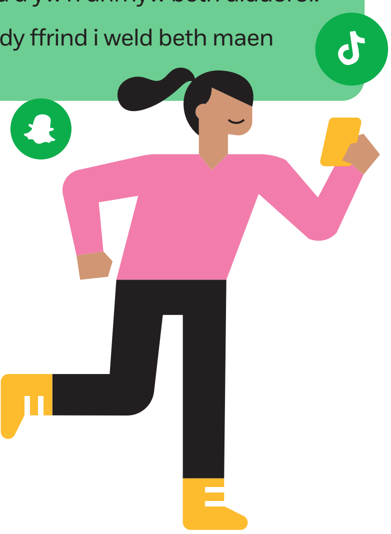

6. Mae rhywun rwyt ti'n ei adnabod wedi anfon neges atat yn dweud pethau ofnadwy am berson arall. Beth ddylet ti ei wneud?

- A) Cytuno â nhw, dwyt ti ddim wir yn hoffi'r person arall beth bynnag.
- B) Peidio ag ymateb i'r neges, ond cymryd llun a'i ddangos i oedolyn rwyt ti'n ymddiried ynddo (e.e. athro sy'n gallu gweithredu i atal y bwlio).
- C) Anwybyddu'r neges a'i dileu - dwyt ti ddim am gymryd rhan.

NSPCC

EVERY CHILDHOOD IS WORTH FIGHTING FOR

©NSPCC 2021. Elusen gofrestredig Cymru a Lloegr 216401. Yr Alban SC037717 a Jersey 384. Llun gan Shutterstock. J20211243.

Cwis diogelwch ar-lein

7. Rwyt ti'n darganfod bod rhywun wedi rhannu llun ohonot doeddet ti ddim am i neb ei weld. Beth ddylet ti ei wneud?

- A) Ei anwybyddu, a gobeithio y bydd llun o rywun arall sy'n codi embaras yn cael ei rannu yfory.
- B) Gyrru neges atyn nhw a galw nhw'n enwau er mwyn talu'r pwyth yn ôl.
- C) Rwyt ti'n gwybod y bydd hi'n anodd, ond mae'n well dweud wrth oedolyn rwyt ti'n ymddiried ynddo (rhiant, neu athro) beth sydd wedi digwydd er mwyn iddyn nhw allu dy helpu.

8. Rwyt ti wedi bod yn sgwrsio â chwaraewr arall ar gêm ar-lein ers ychydig wythnosau ac maen nhw wedi awgrymu cyfarfod dros y penwythnos. Beth wyt ti'n ei ddweud?

- A) Mae hyn yn teimlo braidd yn rhyfedd i ti, felly rwyt ti'n dweud wrth oedolyn rwyt ti'n ymddiried ynddo (neu gwnselydd Childline) beth maen nhw wedi gofyn i ti ei wneud.
- B) Dweud ie cyn belled â'ch bod yn gallu cyfarfod mewn lle prysur.
- C) Mynd â dy ffrind gorau gyda ti - byddwch chi'n iawn os bydd dau ohonoch.

9. Sut wyt ti'n darganfod a yw gêm newydd rwyt ti am ei chwarae yn addas ar gyfer dy oedran?

- A) Chwilio amdani yn y siop apiau neu safle datblygwr y gêm a gweld pa sgôr oedran sydd ganddi.
- B) Gofyn i dy ffrindiau os ydyn nhw'n ei chwarae hi. Os hynny, mi allu di ei phrynu hi hefyd.
- C) Rwyt ti'n chwarae'r gemau rwyt ti'n eu hoffi, heb drafferthu i edrych ar y sgor oedran.

10. Wrth chwarae gêm mae chwaraewr newydd yn ymuno gydag enw defnyddiwr digywilydd. Maen nhw'n ymuno yn y sgwrs ac yn dweud rhai pethau erchyll wrthyt. Beth ddylet ti ei wneud?

- A) Anwybyddu'r sylwadau, mae'n amlwg nad ydyn nhw'n dy hoffi a dwyt ti ddim am wneud yn sefyllfa yn waeth.
- B) Rhoi'r gorau i chwarae'r gêm, dwyt ti ddim am orfod clywed y sylwadau erchyll.
- C) Riportio'r chwaraewr i'r gêm a'u blocio. Siarad gyda rhiant / oedolyn.

11. Rwyt ti'n defnyddio gwefan sgwrsio i drafod gêm wrth ei chwarae, ond mae un person yn mynnu gofyn pethau eraill i ti fel beth wyt ti'n ei wneud dros y penwythnos a ble rwyt ti'n mynd. A ydi hyn yn rhyfedd ac a ddylet ti ateb?

- A) Anwybyddu'r sylwadau a siarad am y gêm. Os ydyn nhw'n parhau i drafod pethau eraill, rhoi gwybod i safonwr.
- B) Dweud wrthyn nhw am dy gynlluniau penwythnos a'r hyn rwyt ti'n bwriadu ei wneud.
- C) Anfon neges breifat atyn nhw a dweud wrthyn nhw am dy gynlluniau – dwyt ti ddim am i weddill y grŵp sgwrsio wybod amdanyn nhw.

12. Rwyt ti'n ei chael hi'n anodd pasio lefel mewn gêm. Mae ffrind yn dweud y gallan nhw basio'r lefel ar dy ran os wnei di roi dy gyfrinair iddyn nhw er mwyn iddyn nhw allu mewngofnodi. A ddylet ti wneud hynny?

- A) Dweud diolch ond dim diolch am nad wyt ti'n rhannu cyfrineiriau (neu wybodaeth bersonol arall), ond gofyn am rai awgrymiadau am y gêm serch hynny.
- B) Os yw'n golygu y byddi di'n cyrraedd y lefel nesaf, yna pam lai - rwyt ti'n fodlon rhoi cynnig ar unrhyw beth!
- C) Dweud iawn, ond gwneud iddyn nhw addo i anghofio dy gyfrinair yn syth.

Gall plant gysylltu â Childline eu hunain ar unrhyw bryd i gael cymorth drwy fund at: **childline.org.uk**

Atebion
1. A, 2. C, 3. A, 4. B, 5. A, 6. B,
7. C, 8. A, 9. A, 10. C, 11. A, 12. A,

NSPCC

EVERY CHILDHOOD IS WORTH FIGHTING FOR

©NSPCC 2021. Elusen gofrestredig Cymru a Lloegr 216401. Yr Alban SC037717 a Jersey 384. Llun gan Shutterstock. J20211243.